

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 5126-07-15
17 יולי 2015

בפני כב' השופטת רחל ברקאי

בעניין: העותרים

1. א.ג.צ.
2. ג. ב.ק.
3. המוקד לפליטים ולמהגרים
4. האגודה לזכויות האזרח בישראל
5. ARDC מרכז לקידום פליטים אמריקאים
6. רופאים לזכויות אדם
7. קו לעובד
8. א.ס.ף ארגון סיוע לפליטים

ע"י עו"ד ענת בן זור ו/או עו"ד אלעד כהנא

נגד

1. מדינת ישראל – שר הפנים 2. רשות האוכלוסין וההגירה 3. היועץ המשפטי לממשלה 4. שר החוץ	המשיבות

ע"י ב"ב עו"ד אורית קרץ ועו"ד אורית קוטב - פמ"ד אזרחי

החלטה

- 1
- 2 החלטה זו עניינה בקשה המבקשים למתן צו ביניים המורה למשיבים להימנע מהשמתם של
- 3 המבקשים 1 ו-2 וכן של מסתננים אחרים, אזרחי אריתריאה או סודן, במשמורת, בגין אי שיתוף
- 4 פעולה עם זרישת המשיבה 2, כי יצאו למדינה שלישית, וזאת עד להכרעה סופית בעתירה.
- 5
- 6 צו ארעי ניתן, ביום 5.7.15, במעמד צד אחד.
- 7
- 8 1. העותרים 1 ו-2 נתיני אריתריאה אשר הסתננו לישראל בשנת 2008 וכיום שוהים במתקן
- 9 שהשייך בחולות על פי הוראת שהייה של הממונה על ביקורת הגבולות.
- 10 לעותר 1 הוצאה הוראת שהייה במתקן חולות עד ליום 16.10.15 ולעותר 2 הוצאה הוראת
- 11 שהייה במתקן חולות עד ליום 25.10.15.
- 12 שני העותרים הגישו בקשות למקלט מזיני ובקשותיהם נדחו. העותרים לא הגישו ערר על
- 13 ההחלטה הדוחה את בקשת המקלט.

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 5126-07-15
17 יולי 2015

בפני כב' השופטת רחל ברקאי

- 1 ביום 20.4.15 נערך לעותר 1 ראיון בדבר יציאתו מישראל למדינה שלישית. כחלק מהריאיון
2 הוסבר לעותר כי עומדים לרשותו 30 ימים לגבש עמדתו בסוגיה וככל שיסרב עלול להיחשב
3 כמי שאינו משתף פעולה בהתאם לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב - 1952 (להלן: "חוק
4 הכניסה לישראל") והוא עלול להיות מושם במשמורת. העותר 1 התנגד להרחקתו וטען כי
5 על פי מידע שהגיע אליו כל אלה אשר עזבו למדינה שלישית לא קיבלו כל זכויות באותה
6 מדינה וחלקם אף נכנסו לכלא.
7 ביום 22.6.15 נערך לעותר 1 שימוע נוסף ובמהלכו הביע עמדתו כי אינו מעוניין לצאת
8 למדינה שלישית. בנסיבות אלו, הודיע לו הממונה כי בהתאם להוראות חוק הכניסה
9 לישראל יש בהתנהגותו משום חוסר שיתוף פעולה עם הליכי הרחקתו ולפיכך הוא יועבר
10 למשמורת.
11 הממונה הודיע לעותר 1 כי יקבל פרק זמן של 14 ימים להתארגנות לפני העברתו למשמורת.
12 כנגד העותר הוצא צו העברה למשמורת.
13
14 אשר לעותר 2, אף הוא לאחר שנדחתה בקשתו למקלט מדיני, זומן לשימוע שהתקיים ביום
15 21.4.15, בדבר יציאתו למדינה שלישית. הוסברו לו זכויותיו וכן תהליך העגיבה והועמד
16 לרשותו פרק זמן של 30 יום כדי לגבש עמדה בנדון.
17 העותר 2 חזר וציין, כי אינו מעוניין להיות מורחק למדינה שלישית מאחר והגיע לישראל
18 כדי לבקש מקלט בנסיבות פוליטיות. בשימוע נוסף שהתקיים לו ביום 23.6.15 חזר העותר 2
19 וציין כי אין שינוי בעמדתו וכי אינו מעוניין לצאת למדינה אחרת.
20 הוסבר לעותר 2, כי ניתן לראות בסירובו כחוסר שיתוף פעולה ומשכך הממונה מורה על
21 העברתו למשמורת. ברשות העותר 2 הוקצב פרק זמן של 14 ימים להתארגנות לפני העברתו
22 למשמורת.
23
24 2. במסגרת העתירה ביקשו העותרים לבטל את ההסדר עליו הודיעה המשיבה 2, ביום 31.3.15,
25 ושמוכו נדרשו העותרים 1 ו-2 ואחרים במצבם לצאת את ישראל למדינה שלישית, שאם
26 לא יעשו כן יושמו במשמורת. בהתאם, ביקשו כי בית המשפט יורה למשיבים להימנע
27 מהשמת העותרים 1 ו-2 ואחרים במצבם במשמורת בגין סירובם לצאת למדינה שלישית.
28
29 סירובם של העותרים לצאת למדינה שלישית נובע ממידע, שלטענתם, נצבר עד כה אודות
30 גורלם של מי שעזבו לאותן מדינות ומהעדר מידע אוזות ההסדר עם אותן מדינות. לטענתם,
31 מהמידע שנצבר עד כה עולה כי מי שעזב לרואנדה, בהיותה לטענתם מדינה שלישית, לא
32 הורשה לשהות בה מעבר למספר ימים ואולץ לברוח ממנה למדינות אחרות בטרם יגורש.
33 בזינתן האמור טענו, כי סירובם של העותרים ואחרים כמותם לצאת לרואנדה הינו מוצדק
34 ועל פי דין ולא ניתן לדרוש מהם לשתף פעולה עם דרישה שכזו ובוחאי שאין לכלוא אותם
35 במשמורת בגין אי שיתוף פעולה.

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 5126-07-15
17 יולי 2015

בפני כב' השופטת רחל ברקאי

- 1 העותרים לא טענו לסכנה אישית פרטנית במדינת היעד אליה יורחקו אלא טענו לחשש
2 כללי, בהתאם למידע שהצטבר ברשותם.
- 3 לביסוס חששם הפנו העותרים לחוות דעת שהוכנה על ידי פרופ' גליה צבר, מן התוכנית הבין
4 אוניברסיטאית ללימודי אפריקה, החוג להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה
5 באוניברסיטת תל-אביב. פרופ' צבר, אשר במסגרת מחקרה נסעה לאחרונה לאוגנדה
6 ורואנדה, ביקשה להתחקות אחר גורלם של מי שנשלחו לאותן מדינות, במסגרת תוכנית
7 "עזיבה מרצון" שהנהיגה המשיבת. מחקרה מבוסס על 17 ראיונות עם מבקשי מקלט, ועל פי
8 ממצאי מחקרה עולה, כי רואנדה איננה מניחה לאנשים שנשלחים מישראל לשהות
9 בתחומה. כמו כן מצאה שאלה שהגיעו לאוגנדה מתקשים להתקיים, אינם מורשים לעבוד
10 ואינם בטוחים באשר לעתידם או להמשך שהייתם במקום.
- 11 כמו כן התייחסה פרופסור צבר באופן כללי למצב המדיני ברואנדה ואוגנדה, מדינות
12 שלטענת העותרים הן המדינות השלישיות אליהן צפויים הם להיות מורחקים, באופן
13 המלמד לכאורה כי מדובר במדינות בעלות משטר בלתי יציב אשר בספק אם מצב זכויות
14 האדם באותן מדינות מכובד בהתאם לאמנות הבינלאומיות.
- 15 כמו כן הפנו העותרים לתצהיר של מבקש מקלט מאריתריאה אשר עזב את ישראל
16 לאחרונה, לאחר שהייה של כשנה במתקן חולות, ועזב לרואנדה. על פי תצהירו עם הגעתו
17 לרואנדה נלקחה ממנו תעודת המסע הישראלית ויחד עם שלושה אחרים הוא נלקח לבית
18 שם שהה במעצר במשך יומיים כשלאחר מכן נאמר להם כי עליהם לעזוב והוצעו להם
19 שירותי הברחה לאוגנדה.
- 20 בנוסף ביססו העותרים עמדתם בעמדת נציבות האו"ם לפליטים לפיה, בהסתמך על מידע
21 שהתקבל משלושה אריתראים שעזבו את ישראל לרואנדה, מעמדם באותה מדינה טרם
22 הוסדר ועל כן מתקשים הם למצוא עבודה ונוקקים לתמיכה של גופי האו"ם, וכי טרם
23 הסדירה המדינה הליכי בקשה להכיר בהם כפליטים.
- 24
- 25 לטענת העותרים, כל מי שעזב את ישראל עד היום עזב בשל התבונה, כי לא יזכו לקבל בה כל
26 הגנה ונוכח הלחץ לעזוב, הן בעקבות הקמת מתקן תולות והן החשש להחזקה במשמורת אם
27 יסרבו לשתף פעולה להרחקתם למדינה השלישית. לטענת העותרים אין המדובר בהרחקה
28 מרצון כי אם מתוך אילוץ ועל כן ביקשו עיכוב הרחקתם ואי השמתם במשמורת עקב
29 סירובם לשתף פעולה להרחקתם, במסגרת בקשתם לצו ביניים.
- 30
- 31 המדינה טענה כנגד החששות עליהם מצביעים העותרים והוסיפה וטענה כי אין לדון בבקשה
32 ככל שהיא נוגעת לכלל המסתננים, בהעדר כל עובדות קונקרטיות המלמדות על סכנה
33 למורחקים למדינה שלישית. עוד טענה כי קיים בעניין זה השתק נוכח החלטת כב' השופט
34 ביתן בעתירה קודמת שהוגשה בנדון בעת"מ 54836-04-15.
- 35

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 5126-07-15
17 יולי 2015

בפני כב' השופטת רחל ברקאי

- 1 אין חולק כי מדיניות ההרחקה למדינה שלישית חייבת להיעשות מתוך נקודת מוצא
2 המעניקה למורחקים הגנה על חיים, חירות, שלמות הגוף וזכותם לקיום בסיסי. המחלוקת
3 המתעוררת הינה האם זרך ביצועו של המהלך היזום על ידי המדינה, והוא הרחקה למדינה
4 שלישית, מבטיח קיומה של ההגנה האמורה.
5
6 אין חולק כי ההסכם עליו חתמה מדינת ישראל עם מדינה שלישית חוסה בתעודת חיסיון
7 מכוח סעיף 44 לפקודת הראיות [נוסח חדש] התשלי"א – 1971 ועל כן פרטי ההסכם
8 והתחייבויות המדינה השלישית הקולטת את המסתננים העוזבים את ישראל אינם גלויים,
9 באופן המאפשר ביקורת ומעקב גלוי.
10
11 במסגרת התגובה שהגישה המדינה לבקשה לצו ביניים, וכן במהלך הדיון שבפני, הודיעה
12 המדינה כי היא מסכימה להציג את כל המסמכים הרלבנטיים לרבות ההסדרים בחוות דעת
13 משרד החוץ בכל הנוגע להסכמים אל מול אותן מדינות שלישיות, אליהן מורחקים השוהים,
14 ובלבד שהדבר יעשה במעמד צד אחד ובדלתיים סגורות.
15 העותרים סרבו לכך ולכאורה יש לראות בסירוב זה כעדות לחזקת תקינות מעשה הרשות
16 (ראה בג"צ 5696/09 מחמוד מוגרמי נ' אלוף פיקוד העורף (ניתן ביום 15.2.12), מפי כב'
17 השופטת בייניש).
18
19 יחד עם זאת, ונוכח עמדת בית המשפט במהלך הדיון, גילתה המדינה הבנה ורגישות
20 והסכימה למסור מידע כללי אודות פעולות המעקב השוטף, הננקטות על ידי המדינה, אחר
21 יישום ההסכמים מצד המדינות אליהן מורחקים שוהים בלתי חוקיים בישראל.
22 לדברי ב"כ המשיבים קיים היום שלח מטעם משרד ראש הממשלה המקיים קשר שוטף עם
23 הרשויות והמדינות השלישיות ומוודא את יישום ההסכמים ובמקרה הצורך פונה לגבי
24 מקרים ספציפיים הבאים בפניו, שלגביהם מתעוררות בעיות.
25 בנוסף, החל מחודש אפריל שנה זו, מונה עובד ברשות האוכלוסין וההגירה שאחראי על
26 תיעוד ומעקב אחר קליטת היוצאים למדינות שלישיות באמצעים שונים כגון: טלפון,
27 אינטרנט וכיו"ב.
28 עוד נאמר, כי על פי נוהל שנקבע לאחרונה כל מי שעוזב למדינה שלישית משאיר פרטי קשר
29 שלו ברשות האוכלוסין וההגירה ובהתאם מציינים אותו בפרטי איש קשר ברשות
30 האוכלוסין וההגירה, באופן המאפשר ליוצאים פנייה ישירה במקרה הצורך.
31
32 עוד ציינה ב"כ המדינה, כי לאחרונה יצאו שתי משלחות לשתי המדינות השלישיות.
33 משלחות אשר מנו נציגים של משרדי ממשלה שונים שיצאו לבקר באותן מדינות רלבנטיות,
34 כדי לוודא יישום ההסכם מצד אותן מדינות לרבות היות המדינות השלישיות בטוחות. עוד
35 צוין, כי פרט לפגישה עם גורמים בשלטון באותן מדינות ביצעו הנציגים פגישות עם אנשים
36 שעזבו את ישראל לאותה מדינה.

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 5126-07-15

17 יולי 2015

בפני כב' השופטת רחל ברקאי

- 1
- 2 ב"כ המדינה חזרה וציינה כי היא נכונה לחשוף בפני בית המשפט את סיכומי הביקורים
- 3 והרשמים שהתקבלו משני הביקורים האחרונים שהתקיימו בתודש מאי האחרון.
- 4 לסיכום ציינה, כי כל התנאים שקבע היועץ המשפטי לממשלה, כתנאים נדרשים להבטחת
- 5 שלומם של המורחקים מתקיימים ועל כן טענה, כי המדינה סבורה שלא נשקפת כל סכנה
- 6 לעותרים ולאחרים כמותם, לא לחייהם ולא לחירותם בעזיבתם לאותן מדינות.
- 7
- 8 5. חזרתי והפכתי בטענות הצדדים וסבורה אנכי כי דין הבקשה לצו ביניים להידחות והצו
- 9 הארעי שהוצא במעמד צד אחד דינו להתבטל.
- 10
- 11 העותרים לא הניחו בפני תשתית ראייתית מבוססת לסכנה פרטנית אישית כלפיהם והחשש
- 12 הכללי עליו הצביעו הינו כללי מידי ובלתי מסוים ולכאורה אינו מעיד על הכלל. גם אם
- 13 הנתונים העובדתיים אשר הציגו העותרים נכונים, אזי לכאורה מדובר באירועים נקודתיים
- 14 שאין בהם כדי להעיד על הכלל.
- 15 בעניין זה יש לתת את הדעת כי עד היום עזבו את ישראל כ-2,000 איש ועל כן עדות של
- 16 מספר בודדים אינו יכול להעיד על הכלל.
- 17
- 18 מעמדת המדינה, כעולה מהתכתבויות שהתקיימה בין העותרים, באמצעות באי כוחם לבין
- 19 המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, הגב' דינה זילבר, עולה כי המדינה מגלה רגישות בכל
- 20 המהלך המקדם הרחקתם של שוהים אל אותן מדינות שלישיות ומוודאת כי במדינות
- 21 השלישיות מתקיימים שישה תנאים מצטברים הבאים:
- 22 - לא מתנהלות במדינות אלה מלחמה / מחומות כלליות;
- 23 - אין חוות דעת של נציגות האו"ם לפליטים שלפיה אין להרחיק למדינות אלה;
- 24 - ככלל, לא נשקפת באותן מדינות סכנה לחייו או לחירותו של המסתנן על בסיס גזע, דת,
- 25 לאו"ם או השתייכות לקבוצה חברתית או פוליטית כלשהי;
- 26 - ניתן לבקש באותם מדינות מעמד של פליט או ליהנות מהגנה זמנית או למצער המדינות
- 27 הללו מחויבות לעיקרון אי ההרחקה והן לא תעברנה את המסתנן למדינה אחרת שבה
- 28 תשקף סכנה לחייו או לחירותו;
- 29 - קיים במדינות אלה איסור על עינויים או יחס אכזרי או משפיל אחר;
- 30 - המדינות האלה מתחייבות לאפשר למסתנן חיים בכבוד (לפחות אופק שחייה ואפשרות
- 31 לעבוד ולהתפרנס).
- 32
- 33 חששם של העותרים לעזוב את ישראל לאחר שנים רבות, למדינה אחרת שאיננה מוכרת,
- 34 הינו חשש לגיטימי, אך בהעדר כל בסיס לכאורי בדבר סכנה ממשית לחירותם, אין בכך כדי
- 35 לעכב את המהלך הננקט כיום על ידי המדינה.

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עו"מ 5126-07-15
17 יולי 2015

בפני כב' השופטת רחל ברקאי

- 1
2 סמכות המדינה להרחיק מסתננים למדינה שלישית העומדת בתנאים מסוימים אינה שנויה
3 עוד במחלוקת. וצו כוללני האוסר על השמתם במשמורת של העותרים ומסתננים אזרחי
4 אריתריאה וסודן אשר יסרבו לדרישתה של המדינה לצאת מישראל למדינה שלישית
5 בטוחה, מהווה סעד גורף, שלא ראיתי לנכון לתתו, בשלב זה של הדברים, במסגרת בקשה
6 למתן צו ביניים, בטרם בירור העתירה לגופה.
7 העותרים לא ביססו חשש לסכנת חיים פרטנית או סכנה לחירותם הצפויה להם במדינה
8 שלישית.
9
10 אילו היה בא בפני מחקר מקיף הברזק סטטיסטית מצבם של מאות רבות או קרוב למספר
11 העוזבים (כ-2,000 איש שעזבו עד היום), ניתן היה לקבל תמונה מקיפה ומדויקת יותר.
12 תשתית המבוססת על ראיונות בודדים אין בה די כדי להעיד על התמונה בכללותה.
13 התשתית הראייתית הלכאורית שהניחו העותרים בפני, בשלב זה של הדברים כללית מידי
14 ואיננה מעידה על הכלל.
15 כל שעולה מעמדת נציבות האו"ם לפליטים הוא כי נושא המעמד של אותם פליטים אינו
16 מוסדר והליכי בקשות למקלט מדיני טרם הוסדרו באותה מדינה. אולם, אין בנמצא כל
17 חוות דעת של נציגות האו"ם לפליטים שלפיה אין להרחיק לאותן מדינות מחמת סכנה לחייו
18 או לחירותו של המסתנן על בסיס גזע, דת, לאו"ם או השתייכות לקבוצה חברתית או
19 פוליטית כלשהי.
20
21 אשר להחזקתם של העותרים במשמורת נוכח סירובם לעזוב מרצון למדינה שלישית לא
22 ראיתי לנכון להתערב בהוראת המשיבים בנדון. סעיף 13 ו' (ב) (1) לחוק הכניסה לישראל
23 קובע כי לא ישוחרר בערובה מי שהרחקתו מישראל נמנעת בשל העדר שיתוף פעולה מלא
24 מצדו, לרבות לענין הבהרת זהותו או הסדרת הליכי הרחקתו מישראל.
25 אין חולק כי הרחקת מסתננים מאריתריאה וסודן לארצות מוצאם נגועה בקושי ממשי בשל
26 האירועים המתרחשים באותן מדינות ועל כן התגבשה מדיניות החרקה למדינות אחרות
27 בטוחות, המסכימות לקלוט את המסתננים מאריתריאה וסודן ואין כל מניעה שהמדינה
28 תפעל ליציאתם של אותם מסתננים למדינה שלישית.
29 סירובו של מסתנן לשתף פעולה עם מהלך שכזה, מבלי לבסס חשש ממשי הצפוי לו לחייו
30 באותה מדינה מהווה חוסר שיתוף פעולה ועל כן מאפשר החלטה על החזקה במשמורת של
31 שוהה שא כדין שאינו משתף פעולה עם המהלכים להרחקתו. (ראה לענין זה בר"מ 696/06
32 אלקנוב נ' בית הדין לביקורת משמורת).
33 הסתמכותם של העותרים על פסק הדין בבג"צ 1468/90 גזעון בן ישראל נ' שר הפנים, פ"ד
34 מד (4) 109, איננה ישימה לענייננו מאחר ואותה הלכה רלבנטית בנוספות בהן מוחזק אדם
35 במשמורת ארוכת זמן ואשר חרף נכונותו לשתף פעולה לצורך הרחקתו לא ניתן לממש

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 5126-07-15
17 יולי 2015

בפני כב' השופטת רחל ברקאי

1 הרחקתו למדינה אחרת. אין זה המקרה שבפנינו נוכח העובדה, כי העותרים מסרבים לשתף
2 פעולה לצורך הרחקתם למדינה שלישית.
3

4 בהינתן כל האמור לעיל, מאזן הנוחות נוטה לטובת דחיית הבקשה למתן צו הביניים שכן,
5 בהעדר הסכמה של העותרים לצאת למדינה שלישית הם לא יורחקו בניגוד לרצונם ולכל
6 היותר, ומכוח הסמכות הקבועה בסעיף 13 ו' (ב) לחוק הכניסה לישראל תינתן הוראה בדבר
7 השמתם במשמורת בשל העדר שיתוף פעולה מצדם עם הליכי הרחקתם.
8 השמתם במשמורת איננה יוצרת מצב בלתי הפיך המצדיק את מתן צו הביניים חמבוקש.
9

10 למוטר לציין, כי מכוח הוראת סעיף 13 טז' (א) (1) לחוק הכניסה לישראל, מקיים בית הדין
11 לביקורת משמורת ביקורת תקופתית, כל 30 יום, באשר להחזקתו של הנתין במשמורת ובכל
12 עת רשאי הוא להעמיד מחדש לביקורת את שאלת המשך החזקתו במשמורת.
13 אל מול האינטרס האישי של העותרים ניצב האינטרס הציבורי בהתמודדות עם תופעת
14 החסתנות, השתקעותם של עשרות אלפי המסתננים מאריתריאה ומסודן בישראל, ויכולתה
15 של מדינת ישראל לפעול להוצאתם של מסתננים למדינות שלישיות בטוחות.
16

17 בהינתן כל האמור לעיל, דין הבקשה לצו ביניים להידחות. 6.
18 לטענות אחרות שהעלתה המדינה בדבר הידרשות בית המשפט לעתירה בשם כלל
19 המסתננים, לא ראיתי לנכון להידרש נוכח התוצאה לעיל ויש שאדרש לכך בעתירה גופה.
20

21 מן הראוי כי המדינה תחזור ותשקול חשיפת מידע שיש בו אך כדי להסיר דאגה וחשש
22 המקנן בליבם של אותם מסתננים המתבקשים לעזוב למדינה שלישית.
23 מובן כי עצם המעבר למדינה חדשה מגלם בחובו חשש ויש בחוסר הוודאות אך כדי להעצים
24 את החשש.

25 יש לשקול, אפוא, בחיוב חשיפת מידע רלבנטי אודות פרטי ההסכם עם אותן מדינות הנוגע
26 להבטחת שלומם של המורחקים אל שטחן, לרבות חשיפת דוחות המעקב אחרי יישום חלקן
27 של אותן מדינות שלישיות, על פי ההסכמים, בכל הנוגע להבטחת שלומם וחירותם של
28 המורחקים מישראל אל גבולות שטחן.
29

30 בנסיבות העניין אין צו להוצאות.

31
32 ניתנה היום, א' אב תשע"ח, 17 יולי 2015, בהעדר הצדדים.
33

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

עת"מ 5126-07-15
17 יולי 2015

בפני כב' השופטת רחל ברקאי

רחל ברקאי, שופטת

1
2
3
4